GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seria garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 231. *Sâmbătă 1 (13) Decemvre* 1884.

Braşovŭ, 30 Noemvre (12 Decemvre)

Unŭ sfatŭ bunŭ, datŭ la timpŭ, este multŭ vrednicŭ, nu numai pentru individŭ când se vede strîmtoratŭ, ci şi pentru unŭ poporŭ în vremurĭ de restrişte.

Insĕ décă este ca povaţa bună sĕ fie ascultată şi sĕ aibă urmărĭ binecuvêntate, ea trebue sĕ iésă din gura unorŭ ómenĭ, carĭ se bucură de încrederea, iubirea, stima şi respectulŭ celorŭ ce au lipsă de povăţuire.

Ferice de poporulŭ, care este bine sfătuitŭ din partea conducĕtorilorŭ sĕi. Elŭ va fi feritŭ de multe rele şi scutitŭ de multe suferinţe!

In nóptea sfântului Andreiu de multe gândurĭ a fostŭ muncită mintea nóstră. Ne gândeamŭ la sórtea poporului românŭ.

De ce acestŭ bravŭ şi muncitorŭ poporŭ a trebuitŭ sĕ sufere aşa de multŭ în cursulŭ veacurilorŭ şi de ce astăḍĭ totŭ numai Românulŭ sĕ fie condamnatŭ la cele mai grele suferinţe între tóte popórele vastului imperiu habsburgicŭ?

Orĭ câtŭ amŭ cercá şi amŭ cercetá în cartea istoriei lui, totŭ numai de una şi aceeaşĭ nenorocire amŭ dá:

Poporulŭ românŭ a fostŭ rĕu povăţuitŭ.

Ḍisamŭ, că a fi bine povăţuitŭ însemnéză a fi bine condusŭ. Poporulŭ nostru a suferitŭ în trecutŭ, din causă că fiii cei mai luminaţĭ şi cei mai avuţĭ din sînulŭ sĕu l'au părăsitŭ, l'au lăsatŭ făr' de conducere.

Sĕ lăsămŭ însĕ trecutulŭ. Avemŭ noi destulŭ deocamdată cu impilările şi maltratările, ce trebue sĕ-le înregistrămŭ în fiecare ḍi în pasivulŭ ţĕranului nostru.

Astăḍĭ ca şi în trecutŭ ţĕranulŭ nostru e bravŭ şi muncitorŭ. Dacă dar şi aḍĭ trebue sĕ îndure atâtea rele, negreşitŭ că acésta nu póte fi o urmare a bunelorŭ sfaturĭ şi îmbărbătărĭ, ce le primesce dela fiii sĕi cei luminaţĭ; ba când vedemŭ, că ţinuturĭ întregĭ suntŭ lăsate pradă în mâna liftelorŭ jidovescĭ, trebue sĕ ḍicemŭ, că slabŭ este povăţuitŭ ţĕranulŭ nostru şi aḍĭ, dacă nu chiar cu totulŭ părăsitŭ de cătră cei ce trebue sĕ-lŭ înveţe cum trebue sĕ se apere în contra duşmanului.

„Fiţĭ mai tarĭ în apĕrarea vóstră, nu um-
„blaţĭ cu capulŭ plecatŭ acolo, unde dreptulŭ este
„pe partea vóstră, păşiţĭ cu energiă conscii de
„voi şi mai slăbiţĭ cevaşĭ din moliciunea şi răb-
„darea vóstră proverbială.“

Aceste cuvinte nu vinŭ dela unŭ conducĕtorŭ românŭ şi nu sunt adresate poporului românŭ; ele au fostŭ pronunţate de cătră corifeulŭ boemŭ Dr. Rieger la adresa Cehilorŭ din Moravia.

Cine cunósce împrejurările din acea ţéră şi natura contrarilorŭ poporului cehŭ, a Nemţilorŭ de acolo, acela va sci ce importanţă ar puté avé cuvintele de mai susŭ aplicate la referinţele nóstre.

Dacă sub unŭ guvernŭ amicŭ naţionalităţilorŭ ca celŭ din Austria şi faţă cu o naţiune mai tolerantă, cum suntŭ Nemţii, conducĕtorulŭ cehŭ află de lipsă, ca Moravii sĕ ia o atitudine mai bărbătéscă, cu câtŭ mai multŭ nu trebue sĕ găsimŭ noi cu cale, sub unŭ guvernŭ netolerantŭ, de a îmbărbătá poporulŭ nostru întru apĕrarea intereselorŭ şi drepturilorŭ sale!

Pentru ca sĕ putemŭ îmbărbătá pe ţĕranŭ, trebue sĕ fimŭ înainte de tóte noi înşine bărbaţĭ cum se cuvine, cu mintea şi cu inima la locŭ.

Cărturarii noştri, décă voiescŭ sĕ ajute întru adevĕrŭ ţĕranului românŭ, sĕ nu stea retraşĭ pe la oraşe, ci sĕ mérgă şi sĕ se pună în fruntea satelorŭ, sĕ apere interesele lorŭ cu arma legei, prin graiu şi în scrisŭ, înaintea autorităţilorŭ municipale şi a guvernului.

Avemŭ atâţĭ iurisconsulţĭ eşiţĭ din poporŭ. Aceştia, décă vorŭ voi a se face toţĭ domnĭ, suntŭ siliţĭ în împrejurările de faţă séu sĕ-şĭ renege sêmţĕmintele românescĭ, séu sĕ iea câmpii trecêndŭ în alte ţĕrĭ.

Inainte de a face însă una séu alta, ĭi sfătuimŭ sĕ-şĭ reamintéscă datoriile, ce le au faţă cu poporulŭ, din care s'au născutŭ şi sĕ se întrebe décă nu este mai demnŭ, mai onorificŭ şi mai folositorŭ, ca sĕ rĕmână în mijloculŭ poporului şi sĕ-i fie mână de ajutorŭ la tóte nevoile şi în tóte împrejurările.

Inzadarŭ vomŭ cere sĕ ni se respecte naţionalitatea şi drepturile, décă vomŭ stá cu mânile în sînŭ uitându-ne cum piere ţĕranulŭ, negliegiatŭ şi părăsitŭ de ai sĕi.

CRONICA POLITICĂ.

Cu privire la afacerea stégului naţionalŭ unguresců în Gradisca (Croaţia), care a provocatŭ cunoscuta discusiune înfocată în camera deputaţilorŭ din Pesta, scrie »N. fr. Presse:« »Declarările ce le-a făcutŭ eri ministrulŭ de finanţe comitele Szapary asupra acestei afaceri n'au fostŭ tocmai înţeleptŭ formulate şi de aceea au provocatŭ nisce replice pasionate din partea partidelorŭ oposiţionale. Acésta pare că a sêmţit'o şi d. Tisza şi de aceea elŭ n'a săritŭ în ajutorulŭ colegului sĕu şi lasee alte obiecte pentru polemica sa contra oposiţiunei. Dér una şi aceeaşĭ eróre fundamentală se vede în discursulŭ ambilorŭ miniştrii, adecă falsa ideă, că Ungaria n'are decâtŭ sĕ câştige partida aşa ḍisă naţională-guvernamentală croată, spre a câştigá şi Croaţia. Oposiţiunea maghiară vede erórea şi nu fără îndreptăţire a pusŭ întrebarea, décă în adevĕrŭ se mai póte ḍice că partida naţională croată representă opiniunea publică a Croaţiei şi décă nu cumva partida Starcevicianá predomnesce aḍĭ spiritele în Croaţia. Chiar d. Tisza pare a prevedé că se potŭ întêmplá în Croaţia încă schimbărĭ surprinḍĕtóre şi de aici vine şi ameninţarea lui, că, décă nu va birui cu mijlócele constituţionale, îşĭ va luá refugiulŭ şi la mĕsurĭ mai drastice. Otto Hermann are dreptate. Relaţiunea dintre Croaţia şi Ungaria a fostŭ înveninată, dér nu numai prin ocupaţiunea bosniacă, ci şi prin multe alte ce s'au petrecutŭ în Cislaitania. — Se înţelege, că după centraliştii nemţĭ isvorulŭ tuturorŭ relelorŭ trebue sĕ fie politica de împăcare a cabinetului Taaffe.

*

»Narodni Listy« rĕspunde la articolulŭ ḍiarului „Nemzet,“ despre care amŭ făcutŭ amintire în cronica de eri. N. Listy constată, că limbagiulŭ de care se folosesce fóia unguréscă este o dovédă mai multŭ, că discursulŭ lui Rieger asupra relaţiunilorŭ Cehilorŭ cu Ungaria şi-a greşitŭ scopulŭ cu desĕvêrşire şi că era cu multŭ mai bine, décă Rieger n'ar fi atinsŭ de locŭ acéstă durerósă cestiune.

*

In parlamentulŭ francesŭ dela 9 Decemvre deputatulŭ Floquet făcŭ propunerea, ca senatulŭ sĕ se alégă prin sufragiulŭ universalŭ. După unŭ discursŭ înfocatŭ a lui Floquet şi după unŭ rĕspunsŭ destulŭ de aspru. ce l'a datŭ ministrulŭ-preşedinte Ferry, puse Ferry îndată cestiunea cabinetului şi declară, că guvernulŭ actualŭ nicĭodată nu se va învoi, ca alegerea senatului sĕ se facă după legea cea vechiă. Décă veţĭ primí propunerea lui Floquet, nu veţĭ avé nicĭ legea reformei electorale, nicĭ guvernulŭ. Propunerea lui Floquet fŭ respinsă cu 280 de voturĭ contra 227 voturĭ. Proiectulŭ pentru reforma electorală fŭ primitŭ cu tóte modificaţiunile adoptate de senatŭ, cu 334 voturĭ contra 174 voturĭ.

*

După cum spune »Gaulois,« prinţulŭ Jerôme Napoleon ar fi decisŭ, ca sĕ facă lumea sĕ mai vorbéscă despre dênsulŭ. Prinţulŭ are de gândŭ de a da espresiune diferinţelorŭ ce esistă între sine şi între fiiulŭ sĕu mai mare Victorŭ, mergêndŭ cu fiulŭ sĕu celŭ mai micŭ, prinţulŭ Ludovicŭ, la Moncalieri. De acolo va întreprinde prinţulŭ o călĕtoriă în Orientŭ şi, de vorŭ cere relaţiunile politice, îndată se va întórce la Parisŭ. In casulŭ acesta prinţulŭ cu ocasiunea alegerilorŭ pentru Senatŭ, carĭ se vorŭ face la 5 Ianuarie 1885, va publicá unŭ manifestŭ.

*

Guvernatorulŭ Rumeliei orientale Gavrilă-paşa n'a fostŭ chematŭ la Constantinopole, dér elŭ fŭ provocatŭ, după cum ne spune »Pol. Cor.,« din Filipopole, de cătră inalta Pórtă, ca sĕ dé desluşirĭ în scrisŭ despre tractatulŭ vamalŭ cu Bulgaria şi despre pensiunile aşa numiţilorŭ legionarĭ (voluntarilorŭ invaliḍĭ din rĕsboiulŭ din urmă). Gavrilă-paşa dĕdŭ lămurirĭ, că tractatulŭ vamalŭ are de scopŭ numai de-a ridica comerciulŭ între amêndouĕ ţĕrile; pensiunile sunt încă de sub predecesorulŭ sĕu şi sistarea lorŭ ar îndemna esistinţele respective fără de câştigŭ numai la crime. Cu privire la linia căilei ferate Filipopole şi Burgasŭ nu-i sa cerutŭ nicĭ o lămurire lui Gavrilă-paşa.

Conferinţa africană.

Discuţiunile în conferinţa africană de câtva timpŭ nu mergŭ aşa de netedŭ, după cum mergea la începutŭ. In şedinţa comisiunii de Sâmbăta trecută sĕ fi ajunsŭ lucrulŭ la enunţiaţiunĭ cu totulŭ neplăcute. Anglia se opune din tóte puterile, ca sĕ nu se estindă regimulŭ adoptatŭ pentru Congo alŭ unei comisiunĭ internaţionale de navigaţinne şi asupra Nigerului şi împuterniciţii englezĭ declarară, că în aceea vorŭ vedé o restricţiune a drepturilorŭ de suveranitate, ce competŭ numai reginei Victoria. Şi »Times« arată într'unŭ tonŭ arogantŭ, că nu se póte trage Nigerulŭ în sfera unui comitetŭ internaţionalŭ fluvialŭ şi ḍice: »Berlinulŭ este unŭ oraşŭ profesoralŭ, unde se pune preţŭ pe citaţiunĭ latine, aşa ar cita bucurosŭ una din Horaţiŭ, care se pare a se nimeri cu punctulŭ de mai susŭ Pentru Congo celŭ de cértă şi puţinŭ esploratŭ póte sĕ se pună unŭ comitetŭ; dar ce se atinge de rîulŭ nordicŭ: Hic Niger est; hunc tu, Germane, caveto. In faţa acestorŭ greutăţĭ se vorbesce în Berlinŭ despre prelungirea sesiunii conferinţii până după anulŭ nou. In şedinţa de Sâmbătă a comisiunii se discută şi raportulŭ subcomisiunii despre actulŭ navigaţiunii pe rîulŭ Congo. Navigaţiunea pe Congo şi pe ţîrîurile sale laterale, precum şi comunicaţiunea pe canalele eventuale laterale şi pe căile ferate este liberă. Se potŭ lua taxe pentru acoperirea speselorŭ navigaţiunii şi comunicaţiunii. Calea ferată, care s'ar construi în partea inferióră a Congului sĕ se predé acelei puterĭ, care se află lângă ţĕrmure la cataracte. Acéstă putere póte preda construcţiunea acestei căi ferate unei societăţĭ. Comisiunea internaţională póte negoţia unŭ împrumutŭ în scopulŭ construcţiunii căii ferate cu învoirea guvernelorŭ representate în comisiune. Comisiunea internaţională va ridica la gura Congului o carantină. Esecutarea actului de navigaţiune va fi priveghiată de comisiunea internaţională.

In şedinţa de Lunĭ a comisiunii s'a obţinutŭ o înţelegere în privinţa libertăţii navigaţiunii pe Congo şi Niger, dar cestiunea neutralisării încă nu s'a resolvatŭ. Controlulŭ internaţionalŭ are sĕ fie numai pentru Congo. Ce privesce Nigerulŭ, Anglia se obligă pentru cursulŭ de josŭ, ér Francia pentru cursulŭ de susŭ printr'o declaraţiune, de a susţiné libertatea navigaţiunii. Alte puterĭ, cari obţinŭ teritorii acolo îşĭ iau aceeaşĭ îndatorire.

Din dieta ungară.

(Cestiunea croată).

Dămŭ adĭ în resumatŭ scurtŭ decursulŭ interesantei ședințe din 9 Decemvre a. c., despre care amŭ vorbitŭ deja în numĕrulŭ nostru ante-penultimŭ. La ordinea dilei era bugetulŭ pentru Croația.

Ferd. Szederkényi din stânga estremă espune, că a audițŭ de aceea, că dieta croată are de gândŭ a alege o deputațiune regnicolară, care sĕ céră schimbarea art. de lege 30 din 1868. Elŭ nu e unŭ amicŭ alŭ pactului cu Croații, dar crede că acestŭ pactŭ trebue susținutŭ nealteratŭ. In fine întrébă, că ce politică va urmá guvernulŭ față cu acéstă deputațiune regnicolară?

Ministr. președinte Tisza dice, că decă dieta croată va face unŭ pasŭ legalŭ pentru întrunirea deputațiunilorŭ regnicolare, atuncĭ va provocá dieta ungară, ca și ea sĕ alégă o deputațiune și atuncĭ dieta se va pute pronunțá în acéstă afacere. După ce, cum vedemŭ, esistă unele neînțelegerĭ între Ungaria și Croația, crede Tisza că va fi bine, ca pe calea aceea sĕ se'nțelégă representanții ambelorŭ țĕrĭ. Câtŭ ilŭ privesce pe dênsulŭ, a declaratŭ că voiesce sĕ mențină pactulŭ cu Croația nealteratŭ,

Thaly (stânga estremă) cere schimbarea legei pactului cu Croații de la 1868 ca neapĕratŭ necesară. Elŭ se'ncércă a dovedí câtŭ de stricăciosŭ este acestŭ pactŭ pentru Ungaria. Speranțele Ungurilorŭ nu s'au împlinitŭ. De altmintrelea voesce sĕ adreseze o întrebare ministrului de finanțe. La diua nascerii regelui, directorulŭ financiarŭ din Esseg[1]) a ordonatŭ, ca la tóte zidirile erariale sĕ se arboreze stégulŭ ungurescŭ. In contra acésta a protestatŭ orașulŭ grănițărescŭ Gradisca, dicêndŭ că în Croația-Slavonia numai stégulŭ negru-galbenŭ e admisŭ. (Mișcare în stânga.) Precum împărtășesce »N. fr. Pr.,« direcțiunea financiară a fostŭ chemată la ordine din partea ministrului de finanțe pentru arborarea stégului ungurescŭ. (Mișcare.) Ministrulŭ de finanțe a mai ordonatŭ, ca stégurile ungurescĭ în Croația nicĭ la festivitățĭ sĕ nu se arboreze nicĭ pe zidirile erariale. (Mare mișcare în stânga.) Thaly cere dela ministru deslușire.

Min. de finanțe Szapary nu-șĭ aduce aminte, dacă a datŭ unŭ asemenea ordinŭ; dar dice: dacă adĭ așŭ fi în poziția a decide în acéstă afacere, așŭ rĕspunde, că întrelăsarea arborării stégului ar fi unŭ rĕu mai micŭ decâtŭ provocațiunea ce s'ar face prin ea. (Mișcare'n stânga.) Dacă mai înainte nu s'au arboratŭ stégurĭ, nicĭ acum nu le-așŭ arbora, numai ca sĕ nu facŭ provocărĭ prin aceea. (Mare mișcare).

Ugron numesce scandalósă declararea ministrului de finance, (Aplause sgomotóse în stânga). Unŭ guvernŭ, care nu e în stare sĕ stórcă respectŭ pentru stégulŭ naționalŭ, simbolulŭ statului, nu e demnŭ de a mai sta la cârmă, ci sĕ se retragă și sĕ lase altorŭ ómenĭ frênele guvernului, carĭ sciu sĕ apere onórea națiunei. (Aplause sgomotóse în stânga.) Destulŭ de rĕu, că sub acestŭ guvernŭ, după cum aflămŭ, se sparge capulŭ fiecăruia, care vorbesce unguresce în Croația. Dar, tóte sunt nimicŭ pe lângă insultarea stégului nostru. „Acéstă șovăire și lașitate ce o dovedițĭ, va încuraja numai nisuințele acelea, care voescŭ sĕ rupă unŭ cercŭ din coróna sf. Stefanŭ. (Aplause sgomotóse în stânga. Mișcare în drépta).

Comitele Apponyi dice, că a credutŭ că politica guvernului față cu Croația a luatŭ o direcțiune mai bună, dar s'a înșelatŭ. Credința lui este nimicită prin cuvintele ministrului de finanțe, care, dacă nu cumva suntŭ unŭ „lapsus linquae," suntŭ de o fatală seriositate. Celŭ ce consideră arborarea stégului ungurescŭ pe teritoriulŭ statului ca provocațiune, acela nu este decâtŭ unŭ revoluționarŭ. (Aplause frenetice 'n stânga.) Și elŭ ca și Ugron găsesce declararea revoltătóre.

Ministrul de finanțe Szapary dice, că nu se teme de amenințările lui Ugron. Elŭ n'a vorbitŭ de stégulŭ ungurescŭ, ci numai de stégurĭ în generalŭ. (Reprobare și mare mișcare în stânga). A vorbitŭ numai de acele localitățĭ, unde până acuma n'a fostŭ îndatinată arborarea stégurilorŭ.

Mai vorbesce Madarasz, atingêndŭ și cestiunea fiumană, apoi Sêrbulŭ din Croația Gyurcovicĭ, care dice că deputații croațĭ tacŭ, numai ca sĕ nu contribue a mări animositățile.

In fine se ridică érășĭ ministru președinte Tisza șĭ'șĭ esprimă încrederea în lealitatea partidei guvernamentale din Croația, de la care speréză aplanarea tuturorŭ dificultăților, dicêndŭ că nu e consultŭ a agrava posițiunea acestei partide prin asemenea desbaterĭ. Astfelŭ, ceea ce ar fi posibilŭ, devine imposibilŭ. Décă nu va fi impedecatŭ în acțiunea sa, d. Tisza speră, că va îndeplini opera pacificării cu Croații; ér décă s'ar întempla, ceea ce nu crede, ca sĕ nu mai pótă birui cu mijlócele constituționale, atuncĭ, spre a susține unitatea statului și a pactului dela 1868, se va folosi și de mijlócele cele mai drastice. (Aprobărĭ viue, generale).

Otto Herman e de părere, că nu partida guvernamentală, ci Starcevicienii represintă opiniunea publică a Croației. Procederea lui Tisza cu mijlóce drastice va da numai nou nutrimentŭ acestei propagande. Cestiunea croată s'a înveninatŭ prin ocupațiunea Bosniei. Ugron are dreptate; în fotoliurile ministeriale nu ședŭ ómenĭ de statŭ, ci gonacĭ solgăbirĕscĭ.

Daniel Iranyi se rógă sĕ nu se mai continue desbaterea, care ar mări amărăciunile dintre Croațĭ și Ungurĭ.

Emeric Szalay: Diplomația lui Tisza a adusŭ lucrurile acolo, că intimii lui au fostŭ bombardațĭ în Agramŭ cu ouĕ clocite și archiducele Albrecht a fostŭ primitŭ cu imnulŭ rusescŭ.

După acestea, bugetulŭ Croației s'a votatŭ.

[1]) In articululŭ de fondŭ de alaltaerĭ s'a disŭ din erore Agramŭ, fiindŭ scirile telegrafice în privința acésta îndoelnice.

SCIRILE DILEI.

Cetimŭ în »Napoli Litteraria« de la 4 Noemvre, o frumósă traducere a Dómnei Clelia Bruzesi, intitulată: „La Polenta." D-na Bruzesi 'șĭ dă mare ostenélă, ca sĕ rĕspândéscă literatura română în Italia; are deja traduse mai multe scrierĭ, între care și frumósa comediă a d-lui V. A. Ureche intitulată »Odă la Elisa," „Inchisorile lui Silvio Pellico" (le Mie prigioni del Pellico) și multe alte bucățĭ „De Amicis;" acum face traducțiunea multŭ admiratei piese a d-lui Vasile Alexandri, »Fontâna Blanduziei.«

—0—

Din causa unorŭ divergințe de opiniunĭ între membrii partidei independente și de la 48, ce s'au ivitŭ în cameră cu ocasiunea desbaterei croate, președintele clubului partidei, Daniel Iranyi 'și-a datŭ demisiunea. Partida însă nu i-a primit'o și l'a îndupelcatŭ sĕ'și-o retragă.

—0—

Intre studenții jidovĭ și antisemițĭ dela facultatea de medicină din Viena a fostŭ la 9 Decemvre n. o strașnică păruială. Causa a fostŭ, că la alegerea comitetului reuniunei medicale de ajutorŭ, au învinsŭ fiii lui Israilŭ.

—0—

In anulŭ viitorŭ se va înființa în Pojunŭ o academiă comercială ungurescă.

—0—

Diarele cehe anunță, că proiectulŭ de statute pentru »Schulvereinulŭ slovénŭ« s'a lucratŭ deja. Reuniunea 'șĭ va avea centrulŭ în Laibach.

—0—

„Narodni Listy" pledéză pentru transformarea »Societății boeme de sciințe« în »Academia cehă de sciințe," care sĕ editeze în Praga opurĭ scientifice în limba cehă.

—0—

Reuniunea de cultură a lucrătorilorŭ românĭ din Sibiu va da mâne o serată cu concertŭ, declamațiune și jocŭ.

—0—

»Noua-Revistă« dice, că într'o carieră de pétră deschisă pe moșia Băicenĭ, aprópe de Târgul-Frumosŭ, în Moldova, s'au găsitŭ mai multe obiecte ce presintă o mare importanță pentru arheologĭ, între carĭ óle de lutŭ pentru praștii, statue micĭ de lutŭ, precumŭ și mai multe obiecte de bronz. După forma lorŭ câtŭ și după terenulŭ în care au fostŭ găsite, aceste obiecte parŭ a datá din perioda lacustrilorŭ. Ele au o mare asemĕnare cu obiectele găsite în stațiunile lacustre din Elveția și din Transilvania. Obiectele fiindŭ astă-dĭ în posesiunea locuitorilorŭ din Băicenĭ, ar fi nemeritŭ credemŭ, ca ele sĕ fie adunate și aduse la muzeulŭ din Iașĭ.

—0—

In Tompa a muritŭ la 30 Noemvre n. o femee în etate de 117 anĭ. In prediua morții a făcutŭ pe josŭ drumulŭ de o jumĕtate de óră dela Tompa la Sabadca.

—0—

Agentulŭ Morin, asupra căruia d-na Hugues a datŭ, precum am comunicatŭ, 4 împușcăturĭ pe treptele palatului justiției din Parisŭ, a muritŭ.

—0—

Principele Krapotkin, vestitulŭ capŭ alŭ nihiliștilorŭ, e greu bolnavŭ de scorbutŭ în închisórea din Clairvaux, așa că nu se crede în scăparea lui.

—0—

A pățit'o »Nordd. Allg. Ztg." A publicatŭ de curêndŭ o lungă scrisóre cătră prințulŭ Bismark, subscrisă de unŭ țĕranŭ, Valentin Rollar din Roxheim. In scrisóre se ridicau plângerĭ asupra situațiunii micilorŭ proprietarĭ țĕranĭ, și grave acusațiunĭ în contra comercianțilorŭ de vinurĭ, samsarilorŭ de producte economice ș. a. Scrisórea figura în »N. A. Ztg.," vedĭ bine, ca dovadă pentru politica economică a cancelarului. Acum se vĕdi, că scrisórea era o mistificare. Esistă în Roxheim unŭ țĕrănașŭ de 17 anĭ cu acelŭ nume, dar acesta declară în »Kreuznacher Tageblatt," că n'a scrisŭ elŭ scrisórea, nicĭ n'a permisŭ nimurui, sĕ'i întrebuințeze numele pentru asea ceva. Acéstă declarațiune o face elŭ în urma unei scrisorĭ a prințului Bismark, cu data 22 Noemvre, în care i se adeveresce primirea numitei scrisorĭ din »N. A. Ztg." »Scrisórea țĕranului« din Roxheim prin urmare l'a jucatŭ pe Bismark de minune.

Inmormêntarea naționalistului George Secula în Deva.

Deva, 8 Decemvre 1884.

Națiunea română érășĭ îmbracă haina de doliu, căcĭ la 4 Decemvre a perdutŭ unŭ pré iubitŭ și distinsŭ fiu, în persóna lui George Secula advocatŭ, fostŭ protofiscalŭ în comitatulŭ Zarandului și resolutŭ luptătorŭ în tóte causele române.

Mórtea lui neașteptată a umplutŭ de durere pe toțĭ câțĭ l'au cunoscutŭ, ér pe tristă'i familiă a făcut'o neconsolată.

Luptele vieței și luptele politice i-au sdruncinatŭ sănĕtatea și i-au amĕritŭ marele lui sufletŭ. Prin mórtea regretabilă a lui George Secula, Românii în genere și Huniădorenii, dar mai cu sémă jalnica familiă simte o lacună mare. Viața, ideile, activitatea și caracterulŭ lui anticŭ au adunatŭ unŭ numerosŭ și distinsŭ publicŭ în jurulŭ cosciugului sĕu.

La 6 Decemvre, după amédĭ la 2 óre, a plecatŭ dela locuința lui carulŭ funebralŭ, încărcatŭ de cununĭ pompóse și urmatŭ de iubiții, de amicii și de stimătorii lui întristațĭ și cu ochii plinĭ de lacrimĭ. Cosciugulŭ s'a transportatŭ la biserica cea mare din locŭ, și s'a aședatŭ înaintea altarului. Celebrarea s'a sĕvĕrșitŭ prin șépte preoțĭ, dintre carĭ trei protopresbiterĭ, — chorulŭ a intonatŭ jalnicele cântece eclesiastice cu multă durere.

La imposanta înmormêntare a lui George Secula, afară de publiculŭ de tóte clasele din Deva, românĭ și străinĭ, începêndŭ dela comitele supremŭ și șefii oficiolatelorŭ, cu mulțĭ funcționarĭ și privațĭ până la țĕranii și civii mai sĕracĭ, a participatŭ unŭ numĕrŭ frumosŭ și din amicii lui din jurŭ și din cele mai estreme ținuturĭ ale țĕrii.

Așa au fostŭ între alții bĕtrênulŭ dar încă totŭ vigurosulŭ erou dela 1848 Axente Severŭ, intimulŭ amicŭ alŭ defunctului. Intristatulŭ amicŭ era atâtŭ de consternatŭ, încâtŭ abia și-a pututŭ stăpâni marea durere. Iubitulŭ sĕu unchiu și conluptătorŭ de odiniórá Amosŭ Frâncu, j. reg. a grăbitŭ sĕ-i dea ultima sĕrutare din Miskolcz. Elie Măcelarŭ cons. guvernialŭ în pensiune din Sibiiu. Iubitulŭ sĕu vĕrŭ Iónŭ Efticiu din Pecica română, cumnații Petru și Pavelŭ Truța, Iónŭ Rațŭ, protopopŭ din Hațegŭ. Dr Stefanŭ Erdélyi și soția sa din Orăștiă. George Dănilă, primarulŭ din opidulŭ Huniădóra cu câțiva civĭ totŭ de acolo, Romulŭ Crainicŭ din Dobra însoțitŭ asemenea de alțĭ civĭ de acolo. Saba Borha, pretorŭ în Ilia, Vasile Damianŭ, protopopŭ, N. Pĕrĕu, preotŭ, Dr. I. Rusu și alții din Bradŭ. Vechiulŭ amicŭ și conscolarŭ Teodorŭ Popŭ, advocatŭ, Iuliu Farcașŭ cand. adv., Iustinianŭ Adamoviciu, neguțătorŭ, Petru Ghigorŭ proprietarŭ. Vasile Tomuța și alțĭ preoțĭ, învĕțătorĭ, judĭ comunalĭ și țĕranĭ din Baia de Crișŭ și jurŭ. Apoi din jurulŭ Devei mai mulțĭ preoțĭ, proprietarĭ, învĕțătorĭ și țĕranĭ.

Cosciugulŭ a fostŭ decoratŭ cu 14 cununĭ, care de care mai frumóse cu următórele inscripțiunĭ: 1. Vĕd. Elena Secula: »Unicului sĕu fiu.« 2. Sdruncinata vĕduvă Iudita Secula: „Neuitatului soțŭ." 3. Sabinŭ, Azotta și Severŭ: »Neuitatului lorŭ tată.« 4. Cumnații Francisca, Pavelŭ și Petru: »Iubitului cumnatŭ Secula." 5. Amosŭ Frâncu și soția Victoria St. Șuluțŭ: „Pré iubitului nepotŭ George Secula.« 6. Amosŭ și Victoria: „Neuitatului nostru Secula.« 7. Franciscŭ Hossu Longinŭ și soția Elena Popŭ: »Iubitului lorŭ amicŭ George Secula.« 8. Familia Bonciu: »In semnulŭ stimei.« 9. Românii Zarandanĭ: »Neuitatului fostŭ protofiscalŭ comitatensŭ George Secula.« 10. Românii din Deva: »Lui George Secula.« 11. Românii din Hațegŭ: »La 24 Noemvre, 6 Decemvre 1884.« 12. „Stefanŭ Erdélyi și soția." 13. A dévai ügyvédek: »Felejthetlen kartársuknak.« 14. I. Efticiu: »Vĕrului sĕu iubitŭ George Secula.«

Intristata familiă a primitŭ o mulțime de telegrame de condolență, dintre carĭ cu deosebire 2 merită de a fi publicate. A Domnului Dr. Nicolae Oncu și soția sună: »Vestea morții ne-a consternatŭ și umplutŭ de durere. Primițĭ espresiunea celei mai sincere condolențe pentru perderea celui mai escelentŭ Românŭ, bărbatŭ, tată și amicŭ. S'a frântŭ încă unŭ stâlpŭ din cetatea cea de-odată. Décă în lume este mângăere, aflați-o în lacrimele ce le vĕrsă o națiune la mormêntulŭ lui.« Oncu și Letiția. — Ér a domnului și fostŭ intimŭ amicŭ alŭ defunctului M. B. Stănescu din Aradŭ conține acestea: „Perderea e mare, e generală, ai perdutŭ pe gingașulŭ soțŭ, pruncii pe părintele iubitorŭ, noi pe sincerulŭ amicŭ, — și rarĭ sunt amicii sincerĭ, — ér na iu nea a perdutŭ unŭ bravŭ luptătorŭ. Fie'țĭ mângăere dulceulŭ generalŭ și fii ca noi fidelă de suvenirea lui." Stănescu și soția. — Étă dovédile și rĕsplata meritată a ființei lui. Eternă sĕ fie memoria lui.

După sĕvĕrșirea ceremonialului îndatinatŭ, portificantele Ioane Papiu a rostitŭ următorulŭ cuvêntŭ funebralŭ, ascultatŭ cu cea mai mare atențiune:

»Nu da inima ta întristării, aducêndu-țĭ aminte de cele ce potŭ urmá.
Nu uită că nu este întórcere, și acestuia nu-i vei folosí, ér ție-țĭ vei face rĕu.«

Iisusŭ fiulŭ lui Sirach cap. 38 v. 20 și 21.

Onorabilă şi adêncŭ întristată adunare, jalnicĭ ascultătorĭ!

Feţele triste, înbrăcămintea de doliu, sunetulŭ doiosŭ alŭ clopotului, cortegiulŭ funebru şi cântulŭ de jale, tóte, tóte vĕdescŭ o profundă durere a unei perderĭ nereparabile! Bărbaţĭ esperţĭ, după posiţia lorŭ chiămaţĭ a tractá morbulŭ în corpulŭ omului, şi-au datŭ tótă silinţa a conservá schinteia divină, carea dă viéţă, şi ei până în momentulŭ din urmă puteu sĕ întindă o radă de speranţă celorŭ din jurulŭ morbosului. Eu însă nicĭ atâta nu potŭ, căcĭ cruda realitate, în tótă a sa îngrozire, ne presentă trista icónă a perderei nóstre; cu tóte acestea rola mea grea este de a mângăiá.

Acum de unde voiu puté alege cuvinte, care sĕ aducă balsamulŭ vindecătorŭ de atâtea inimĭ? De unde sĕ potŭ scóte apa tămăduirei pentru atâtea suflete întristate.

Frică mi-este, că tocmai invocândŭ aceste mijlóce, voiu sângerá mai multŭ rana inimilorŭ întristate. Frică mi-este, că tocmai aceste medicamente vorŭ slăbí nervii atâtŭ de alteraţĭ, şi în locŭ de mângăiere, voiu adauge la durerea lorŭ nouĕ durerĭ! Frică-mĭ este, că în locŭ de speranţă, pe carea medicii până în momentele din urmă puteu sĕ o întindă, eu voiu causá disperare! Cu tóte acestea, rolulŭ meu este de a încercá acéstă misiune grea!

»Nu da inima ta întristării, aducêndu-ţĭ aminte de cele ce potŭ urma. Nu uita că nu este întórcere, şi acestuia nu-i vei ajuta, éră ţie îţĭ vei face rĕu.« — Acestea le ḑice înţeleptulŭ fiu alŭ lui Sirach!

Cine este acesta pe care îlŭ plângemŭ? Cine este bărbatulŭ, care ne-a causatŭ acéstă durere adêncă? Cine este individulŭ pe care l'amŭ perdutŭ pentru totdéuna?

Oh, acésta numai péna lui uşóră, numai mintea lui ageră, numai modesta şi demna lui purtare, numai seriósa şi bărbătésca lui păşire în publicŭ, — ne-a putut'o spune! — eu, ca amiculŭ lui, nu amŭ nicĭ chiămarea, nicĭ puterea sufletéscă în acestŭ momentŭ de supremă durere! — veni-vorŭ alţii şi o vorŭ face acésta, şi eu nu mĕ voiu mira de calităţile lui spirituale, dar voiu admira pe individulŭ, care le va sci oglinda în tótă puterea lorŭ.

G e o r g i u   S e c u l a nu mai este — căcĭ elŭ este bărbatulŭ de care vorbescŭ; — Georgiu Secula, amiculŭ nostru, ne-a părăsitŭ într'unŭ timpŭ, când avemŭ mai mare lipsă de talentulŭ sĕu escelentŭ; — Georgiu Secula, scumpulŭ nostru amicŭ, nu a fostŭ numai nouĕ scumpŭ, — Georgiu Secula a fostŭ scumpulŭ naţiunei române.

Oh, tu sĕracă naţiune! Nu vei plânge óre, împreună cu rudeniile şi amicii lui, trecerea lui de aicĭ atâtŭ de timpuriu? Tu atâtŭ de sĕracă de asemenea bărbaţĭ, ai datorinţa a Te desdăuna în fii lui, pe carĭ ţi'i lasă ca ereditate, unica ce-ţĭ póte testa, — ai tĕi sĕ fie ei, precum alŭ tĕu a fostŭ tatălŭ lorŭ; — şi ceea ce tatălŭ nu a pututŭ presta pentru scumpa lui naţiune, trecêndŭ de aicĭ în anii cei mai viguroşĭ ai etăţii lui, sĕ succédă fiilorŭ lui.

Georgiu Secula nu mai puţinŭ a fostŭ şi patriotŭ mare, elŭ şi-a iubitŭ patria ca şi naţiunea, şi păşirea lui resolută, pe faţă, a atrasŭ admiraţiunea chiar şi a compatrioţilorŭ de altă naţionalitate, şi pentru acéstă resoluţiune bărbătéscă a fostŭ respectatŭ şi stimatŭ de toţĭ, cu admiraţiune şi chiar cu iubire întêmpinatŭ.

Georgiu Secula a fostŭ totodată şi credinciosŭ fiu alŭ bisericei lui, şi zelulŭ lui pentru apĕrarea drepturilorŭ ei, l'a pusŭ în óre care reservă pentru timpurĭ mai priinciόse, — dar cruda şi pré timpuria mórte a răpitŭ şi bisericei dorita ocasiune, de a se bucura de rarele sale talente, puse în serviciulŭ ei; nu mai puţinŭ recomanda bisericei, ca şi naţiunei, pe fii sĕi, carĭ în semnŭ de recompensă la timpulŭ sĕu sĕ'i fie columne tarĭ şi neclintite.

Georgiu Secula în societate era plăcutŭ, amabilŭ şi prevenitorŭ cătră membrii ei, elŭ nu scia vătăma pe nimenĭ, din contră cu purtarea lui plăcută, cu umorulŭ lui când seriosŭ, când vialŭ, pe toţĭ scia sĕ'i farmece de o potrivă, bărbaţĭ şi femei, de acea era întêmpinatŭ de toţĭ numai cu plăcere şi iubire.

Georgiu Secula în cerculŭ amicilorŭ, şi acesta era fórte largŭ — era cu atâta sinceritate şi claritate, încâtŭ acestia, nu au avutŭ nicĭ odată ocasiunea a se amăgi de sinceritatea lui, de aceea era adoratŭ şi iubitŭ cu frăgeḑime.

Cum era Georgiu Secula în familiă? Aicĭ este mai greu chiar şi amicilorŭ a străbate, eu însă amŭ avutŭ rara fericire, ca fórte intimŭ alŭ multŭ stimatei case Secula, — a participa în ḑilele de bucuriă şi fericire în sinulŭ familiei, şi mi-a succesŭ, spre marea mângăere a sufletului meu, a prinde secretele cele mai dulcĭ, cele mai delicale ale fericitei odinióră familii. In casa lui nu era decâtŭ îndestulirea perfectă, atâta frăgeḑime, atâta gingăşiă, atâta fineţă între bărbatŭ şi soţiă, între părinte şi fiu, încâtŭ te făcea sĕ'ţĭ scaldĭ ochii în lacrimĭ de bucuriă! Când pe faţa bărbatului se ivea o pată de nouraşŭ, causată póte de grijĭ seriόse pentru viitorulŭ familiei, soţia'i dulce cu sĕrutările ei calde o ştergea, şi în loculŭ ei îndată se aşeḑa o lină radă de speranţă, carea electrísa totŭ internulŭ seriosului bărbatŭ, şi îndată revenêu visurile dulcĭ ale fericirei.

Acum unde stéua fericirei de odinióră a apusŭ, unde foculŭ sacru, ce a încălditŭ inimile tinere ale unei familii, s'a stinsŭ, — cu ce putemŭ înlocuí tóte acestea? Aicĭ nu este medicŭ, nicĭ medicină, afară de unulŭ, care lucră fórte încetŭ, dar operaţiunile lui sunt sigure, şi medicina lui, deşi nu vindecă perfectŭ, acopere însĕ rana cu o peliţă, prin carea abia se mai póte străbate câte odată în fundulŭ sufletului rănitŭ; acestŭ medicŭ iscusitŭ, Dr. alŭ creaţiunei, este »t i m p u l ŭ« şi medicamentulŭ „u i t a r e a,‟ timpulŭ tóte le preface, şi de n'ar fi acesta cei mai mulţĭ muritorĭ în desperaţiunea lorŭ ar cădé, jertfă amărăciunei ce'i întêmpină în viaţă. De aceea, ḑice înţeleptulŭ: »Nu da inima ta întristării, aducêndu'ţĭ aminte cele ce potŭ urmá. Nu uita, că nu este întórcere, şi acestuia nu vei folosi, ér ţie îţĭ vei face rĕu.«

Onorabilă adunare, jalnicĭ ascultătorĭ!

Cei mai mulţĭ cunósceţĭ pe fericitulŭ, abia de atuncĭ, decând elŭ s'a aflatŭ veţuindŭ şi petrecêndŭ în jurulŭ nostru, şi eu am ḑisŭ mai susŭ, că va veni altulŭ, carele 'i cunósce mai bine viéţa, de a'i face biografia, carea merită sĕ fie cunoscută de publiculŭ atâtŭ românŭ câtŭ şi de alte naţionalităţĭ, pentru că fiecare periodŭ din vieţa lui face o epocă mică în istoria poporului, în mijloculŭ căruia a trăitŭ şi din sînulŭ căruia a eşitŭ. In liniamente şi trăsurĭ generale voiŭ aminti pe scurtŭ, că el s'a născutŭ la 1839 în Almaşu mare, com. Aradului. Tatălŭ sĕu George Secula murì în cea mai vigurósă etate, ca preotŭ în Şiria, Miculŭ George a rĕmasŭ în grija mamei sale Elena Prodanoviciu. Acéstă sĕrmană vĕduvă nu multŭ după aceea s'a măritatŭ după Petru Palŭ advocatŭ, mai târḑiu oficialŭ de comit. în Biharia şi apoi Zarandŭ, care adoptândŭ pe miculŭ George, ca pe fiulŭ sĕu propriu, l-a datŭ la scola din Beiuşŭ, unde tênĕrulŭ George şi-a făcutŭ cursulŭ studielorŭ gimnasiale cu succesŭ eminentŭ. De aicĭ trecêndŭ la academia de drepturĭ din Oradea mare, şi-a terminatŭ cu succesŭ eminentŭ studiile juridice şi nu multŭ după absolvirea studielorŭ juridice a păşitŭ pe terenulŭ publicŭ ca jurasorŭ în comitatulŭ Zarandului. La anulŭ 1864 păşindŭ la fericita căsătoriă cu amabila d-şóră Iudita Truţa, fiica meritatului preotŭ Petru Truţa din Cricău, a făcutŭ primulŭ pasŭ la intemeiarea familiei sale adorate, şi după ce a făcutŭ censura de advocatŭ cu succesŭ eminentŭ şi i-s'a deschisŭ astfelŭ terenŭ de activitate intensivă, a ocupatŭ şi postulŭ de fiscalŭ în acelŭ comitatŭ, care l'a şi condusŭ cu conscienţiositate până la desfiinţarea comitatului, după care apoi aflândŭ terenulŭ pré îngustŭ pentru vastele sale cunoscinţe şi rarulŭ sĕu talentŭ, s'a strămutatŭ în mijloculŭ nostru, ca advocatŭ, şi de aci încóce ne este tuturorŭ cunoscută laboriósa sa activitate pe terenulŭ publicŭ. Colegii lui advocaţii tribunalului reg. — şi chiar partea inteligentă din publiculŭ Devei a avutŭ ocasiune în acestŭ intervalŭ a vedé şi admira la pertractărĭ finale profundele sale cunoscinţe juridice, rarulŭ sĕu talentŭ oratoricŭ şi limbagiulŭ perfectŭ, în limba statului, precând limba sa maternă o vorbea cu accentŭ dulce şi scrierile sale din când în când în foile periodice delectau pe publiculŭ românŭ! In recunoscinţa acestorŭ merite rare, naţiunea l'a destinsŭ în mai multe adunărĭ cu role însemnate, între alte memorabila conferinţă electorală de la 1881 ţinută în Sibiiu l'a onoratŭ cu legitima şi meritata încredere alegêndu-lŭ în comitetulŭ centralŭ electoralŭ; dar acum în timpulŭ din urmă, disgustatŭ în nobilulŭ sĕu sufletŭ de mersulŭ greoiu, şi póte chiar fatalŭ alŭ lucrurilorŭ de interesŭ naţionalŭ, a începutŭ a fi pesimistŭ, şi a despera chiar de o întórcere mai spre bine, — care nu puţinŭ a contribuitŭ la scurtarea ḑilelorŭ sale.

Acésta este, onorabilă adunare, în liniamente generale vieţa scurtă, şi totuşĭ destulŭ de lungă pentru de a disgusta sufletulŭ nobilŭ alŭ unui bărbatŭ de simţĕminte, precum era fericitulŭ! Elŭ s'a stinsŭ şi noi amŭ rĕmasŭ. Nu ne este ertatŭ sĕ ne oprimŭ în mijloculŭ drumului, care ne este trasatŭ, căcĭ elŭ ne duce la civilisare, şi stăruindŭ, sĕ convingemŭ pe cei ce au pornitŭ şi ei pe acestŭ drumŭ, sĕ le arătămŭ, că nu voimŭ sĕ rĕmânemŭ îndărătŭ, ci uniţĭ la unŭ locŭ voimŭ sĕ asigurămŭ fericirea patriei dulce şi scumpe pentru toţĭ fii ei.

Onorabilă adunare! Acum dupăce cunóscemŭ în trăsurĭ generale şi viéţa omului, de care nu peste multŭ ne vomŭ despărţi, se cuvine sĕ ne luămŭ ultimulŭ adio dela elŭ.

Cine are curagiulŭ a rosti acestŭ cuvêntŭ de adio, fără de a'şĭ scălda ochii în lacrămĭ şi fără de a i se înneca cuvêntulŭ pe buze? Şi acestŭ rolŭ atâtŭ de doiosŭ mi s'a venitŭ totŭ mie, care atâtŭ de tristŭ atinsŭ mĕ simtŭ în acestŭ momentŭ, — şi décă nu voiu sci da espresiune simţiului meu de durere, apoi sĕ fiu scusatŭ, că durerea se póte mai multŭ simţĭ decâtŭ esprime. Insuşĭ fericitulŭ în viéţia sa, când a rostitŭ panegiriculŭ fericitului D-r. Iosifŭ Hodoşŭ din acestŭ locŭ, la celebrarea parastasului de 40 ḑile, a lăcrămatŭ, — însuşĭ fericitulŭ, când a ḑisŭ ultimulŭ cuvêntŭ de adio sub goronulŭ din Cebea la înmormêntarea nefericitului Iancu, s'a alteratŭ în spiritulŭ lui — pe atuncĭ fórte vigurosŭ!!

Cum voiu putea eu în posiţia mea de astăḑĭ a înecă suspinŭ şi lacrimĭ deodată? Oh, acésta nu se póte, nu pretindeţĭ dela mine, căcĭ eu nu pretindŭ dela nime sĕ nu verse o lacrimă de doioşiă după scumpulŭ nostru amicŭ.

Naţiune, patriă, biserică, societatea în carea a trăitŭ şi cerculŭ atâtŭ de largŭ alŭ amicilorŭ lui, toţĭ vorŭ ḑice: »Adio fiule,‟ „adio amice‟ şi cu unŭ suspinŭ, reamintindu-i numele, se vorŭ depărtá, căcĭ ei toţĭ mai au pe alţii în loculŭ lui. Dar soţia nu mai are altŭ soţŭ, fiii nu mai au altŭ tată, mama nu mai are altŭ fiu, uuchii nu mai au pe acestŭ nepotŭ, verii şi verişórele, cumnaţii şi cumnatele nu mai au pe iubitulŭ lorŭ.

Dulcei soţii îi rĕmâne pe buze ultimulŭ cuvêntŭ de »Adio iubite soţŭ« şi décă mai vibréză acolo, nu este ce-lŭ culegea cu fericire de pe buzele ei, cu sărutare; copilulŭ, carele a rostitŭ póte mai ântêiu cuvêntulŭ »tată«, astăḑĭ rostindu-lŭ i-se bate inima, de pare că-i veḑi sbugnirea, dér apoi biata mamă, care ântêiu i-a prinsŭ respirarea cu dulcele sĕrutatŭ de mamă în ḑiua când l'a adusŭ pe lume, şi mai pe urmă totŭ ea i-a prinsŭ ultima rĕspirare când a eşitŭ din lume, nu va cugetá ea celŭ puţinŭ: Nu tu óre, iubitulŭ meu fiu, trebuia sĕ închidĭ ochii maicei tale de multe orĭ scăldaţĭ în lacrime pentru viitorulŭ tĕu? Bucurosŭ ar fi datŭ ea în schimbŭ viéţa ei, pentru de a conserva pe cea a neuitatului ei fiu! Dar tóte înzadarŭ.

Pe lângă şirulŭ lungŭ alŭ rudeniilorŭ, venimŭ noi amicii lui, colegii lui şi toţĭ cei adunaţĭ din depărtărĭ şi din locŭ, onoraţiorĭ şi dignitarĭ, de tótă clasa, venimŭ şi depunemŭ în acésta óră, în acestŭ minutŭ de despărţire, tributulŭ recunoscinţei nóstre şi făcêndu'i acéstă onóre pentru ultima óră, îi ḑicemŭ: Pasă sufletŭ nobilŭ, de-ţĭ ia rĕsplata meritată în cerŭ la Dumneḑeu, pentru multele ostenele ce ai avutŭ în viaţă! Adio sufletŭ nobilŭ! Odihnesce în pace! Noi îţĭ păstrămŭ amintirea în eternŭ.

Ear Tu, Dómne! care uşurezĭ pe cei îngreunaţĭ şi mângăi pe cei întristaţĭ, — primesce la tine pe acesta, care obositŭ de o viéţă laboriósă aicĭ pe pămêntŭ, ne aflândŭ odihnă vine sĕ-şĭ afle repausŭ şi-lŭ aşéḑă în loculŭ fericirei, care ai promisŭ aleşilorŭ tĕi, — şi trimite darulŭ mângăerei asupra întristatei rĕmăşiţe, ca cu blândeţea creştinéscă sĕ pótă purtá acéstă amară lovitură, vindecă rana sufletului lorŭ sdrobitŭ, ca sĕ nu dispereze şi fă ca amintirea lui sĕ se perpetueze în copii lui, precum fiulŭ tĕu Domnulŭ nostru Iisusŭ Christosŭ a perpetuatŭ numele tĕu pre pămêntŭ, şi noi credemŭ că numai Tu eştĭ Domnulŭ ceriului şi alŭ pămêntului, unulŭ în vecĭ închinatŭ în sânta treime. Aminŭ.

Satulungŭ, 27 Noemvre 1884.

Domnule Redactorŭ! Basatŭ pe amiciţia, ce o păstrezĭ cătră învĕţătorĭ şi pe devotamentulŭ ce'lŭ porţĭ învĕţămêntului preste totŭ, viu a-ţĭ comunica acéstă mică notiţă, spre a o înregistra în preţuita »Gazetă.‟

Corpulŭ didacticŭ românŭ din Săcele, în o conferinţă a sa ţinută la 15 Noemvre c. v., luândŭ în considerare meritele şi sacrificiile aduse de învĕţătorulŭ Anăstase Bârseanŭ din comuna Turcheşŭ, pe altariulŭ şcólei şi alŭ naţiunei în decursŭ de 25 anĭ împliniţĭ, la propunerea învĕţătorului din Satulungŭ I. Dariu, a hotărîtŭ a-i serbá Dumineciă, 25 Noemvre jubileulŭ de 25 anĭ ca învĕţătorŭ.

In Dumineca amintită pe la 4 óre p. m. corpulŭ învĕţătorescŭ amintitŭ se aflá la locuinţa jubileantului. După ce esecutară douĕ cântărĭ ocasionale, directorulŭ dela scólele primare normale din Satulungŭ I. Dorca, ţinêndŭ în numele amintitului corpŭ o alocuţiune ocasională potrivită, îi oferì din partea acestuia (corp. did.) în semnŭ de aducere aminte unŭ frumosŭ cadou cu inscripţiune ocasională; la acésta jubileantulŭ rĕspunḑêndŭ, ne mulţămì adêncŭ emoţionatŭ şi ne binecuvêntă cu cuvinte alese, ér învĕţătorii îi cântară »Mulţĭ anĭ trăéscă.«

La masa ce s'a datŭ din partea dênsului luară parte afară de învĕţătorĭ şi câţi-va preoţĭ şi unŭ economŭ, fiindŭ sêrbătórea făcută în cercŭ restrânsŭ. Ca de obiceiu la masă se ţinură şi multe toaste, în care se accentuà mai cu deosebire sarcina cea grea şi spinósă a învĕţătorului românŭ în trecutŭ şi presinte şi pe lângă asta puţina recunoscinţă şi recompensă ce i se dă. Se accentuà mai departe, că relaţiunile dintre preoţĭ şi învĕţătorĭ adĭ ca nicĭ odată trebue de o sută şi de o mie de orĭ sĕ fie mai strânse şi mai durabile din causa multelorŭ calamităţĭ şi neajunsurĭ, la care suntŭ espuşĭ ḑilnicŭ aceştĭ factorĭ de atâta însemnătate pentru cultură, dér că acésta cu durere se vede, că în cele mai multe locurĭ nu esistă, şi că preoţimea nu convine mai desŭ între sine şi cu învĕţătorii prin felŭ de felŭ de întrunirĭ, precum facŭ învĕţătorii prin conferinţe, reuniunĭ, etc. şi din care reese în privinţa acésta unŭ felŭ de stagnaţiune regretabilă în clerulŭ nostru....

Pe la 9 óre ne retraserămŭ în bună ordine pe la casele nóstre, ducêndŭ fiecare cu sine cele mai plăcute suvenirĭ.

I... D...

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Pesta, 12 Decemvre. — Ministrulŭ preşedinte a primitŭ pe deputaţii sêrbĭ ai Croaţiei şi Ungariei, în cestiunea convocării congresului sêrbescŭ, şi le-a rĕspunsŭ la cuvintele lorŭ, că elŭ doresce în interesulŭ poporului sêrbescŭ, regularea bisericei sale şi a statului, şi că guvernulŭ nu pune nicĭ o pedecă convocării congresului.

DIVERSE.

Urmările unei glume. — O fóiă vienesă relatéză următorulŭ casŭ comicŭ: Tênĕrulŭ B., fiulŭ unui negustorŭ de gâsce, cu destulă avere în Lundenburgŭ, nu de multŭ a fostŭ trimesŭ de tată-sĕu la Viena pentru órecare micĭ afacerĭ şi sĕ véḑă acestŭ oraşŭ mare. Tătă-sĕu i-a recomandatŭ unŭ micŭ otelŭ şi tênĕrulŭ l'a ascultatŭ. Dar fiind-că pentru prima óră călĕtorea singurŭ, a creḑutŭ că trebue sĕ însemneze acestŭ evenimentŭ prin câteva aventurĭ interesante, ca sĕ aibă ce sĕ povestéscă la întórcere. Astfelŭ începù cu o mică glumă şi se înscrise în condica otelului cu numele de »Docteur de Barchois« din Parisŭ. Acésta s'a întêmplatŭ diminéţa. Nu trecù multŭ timpŭ şi veniră urmările glumei. După o plimbare prin oraşŭ d. B. întorcêndu-se la otelŭ găsì pe câţĭ-va domnĭ îmbrăcaţĭ în negru, carĭ îlŭ rugară sĕ 'i însoţéscă. D. B. începù sĕ îi asigure, că n'are cu nimenĭ nimica, că e nevinovatŭ, dar tóte în zadarŭ; elŭ fù condusŭ la poliţiă.

— Ai venitŭ aḑĭ din Parisŭ? întrebà comisarulŭ.

— Eu?.... da... adică.... negreşitŭ am venitŭ din Parisŭ.

— Bunŭ, ai sĕ fii supusŭ unui tratamentŭ sanitarŭ în camera de alăturĭ. Gémantanulŭ acesta e alŭ dumitale?

— Da, îngânà d. B.

— Bunŭ, trecĭ în camera de alăturĭ.

In acea camĕră se continuară torturele cu d. B. In timpŭ de césurĭ a fostŭ desinfectatŭ după tóte regulele şciinţei, încâtŭ în cele din urmă d. B. mirosea, par'că arŭ fi călĕtoritŭ de la Lundenburgŭ la Viena într'unŭ butoiu de gazŭ. Gémantanulŭ cu rufele şi hainele au trecutŭ asemenea prin purgatoriu. Atâta nu era de ajunsŭ. D. B. trebuia sĕ'şĭ arate hârtiile, paşaportulŭ. Elŭ îngălbinì ca turta. Urmà o pausă grozavă, apoi scóse paşaportulŭ din care se descoperì g l u m a   f a t a l ă. Insĕ comisarulŭ nu voì sĕ şcie de glumă, ci declarà, că d. B. va fi predatŭ tribunalului, sub acusarea, că a voitŭ sĕ inducă în eróre autoritatea.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Decemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.95
Rentă de aurŭ 4% . . .	95.80
Rentă de hârtiă 5% . .	90.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	106.—
Bonurĭ rurale ungare . .	101.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	116.75
Renta de hârtiă austriacă	81.95
Renta de arg. austr. . .	83.05
Renta de aurŭ austr. . .	104.20
Losurile din 1860 . . .	136.—
Acţiunile băncei austro-ungare	853.—
Act. băncei de creditŭ ung.	305.50
Act. băncei de creditŭ austr.	294.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.75—
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.20
Londra 10 Livres sterlinge	123.30

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 28 Noemvre st. v. 1884.

	Cump.	vend.
Renta română (5%). . . .	—	—
Renta rom. amort. (5%) . .	—	—
» convert. (6%) . .	—	--
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	—	—
Credit fonc. rural (7%) . .	—	—
» „ „ (5%) . .	$87^1/_4$	—
» » urban (7%) . .	—	—
» » „ (6%) . .	—	—
» » » (5%) . .	—	—
Banca naţională a Românieĭ	1187	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	305
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ	13.75%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	2 05	2.07

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Decemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 65	Vend.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.62
Napoleon-d'orĭ	»	9.72	»	9.74
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	9.90
Galbenĭ	»	5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	1265—	„	1275—
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Conspectulŭ operaţiunilorŭ institutului

de creditŭ şi de economii „ALBINA“ în luna Noemvre 1884.

INTRATE.			EŞITE.		
Numĕrarŭ din 31 Octomvre 1884	fl.	29150.21	Depunerĭ	fl.	112568.73
Depunerĭ	„	119357.70	Cambiĭ escomptate	„	236309.29
Cambiĭ rescumpĕrate	„	227102.84	Imprumuturĭ hipotec. şi alte împrumuturĭ	„	79442.—
Imprumuturĭ hipotec. şi alte împrumuturĭ	„	51463.64	Interese pentru depunerĭ	„	1276.64
Interese şi provisiunĭ	„	15943.77	Contribuţiune şi competinţe	„	2480.27
La fondulŭ de pensiune	„	24.75	Salarie şi spese	„	1485.53
Monetă vêndută	„	45272,20	Monetă cumpĕrată	„	30517.35
Efecte	„	6897.98	Conturĭ Curente	„	59207.31
Conturĭ curente	„	51075.11	Diverse	„	644.57
Diverse	„	770.99	Starea cassei din 30 Noemvre 1884	„	23127.50
	fl.	547059.19		fl.	547059.19

Sibiu în 30 Noemvre 1884.

Visarionŭ Romanŭ m. p.
Directorŭ esecutivŭ.

Iosifŭ Lissai m. p.
Comptabilŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	3.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusiu (	10.08	5 59	9.18	
Clusiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenu omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.